

Pestprotocol

**Informatie (over ons beleid
tegen pesten)**

Voor leerlingen, ouders en medewerkers

Inhoudsopgave

1. Vooraf	3
2. Pesten.....	6
2.1 Wat is pesten?.....	6
2.2 Specifiek pestgedrag	7
2.3 De betrokkenen	9
2.4 Het aanpakken van pesten	13
3. Het protocol	14
3.1 Uitgangspunten	14
3.2 Preventieve maatregelen	15
3.3 Vijfsporenbeleid	16
4. Het stappenplan na melding van pesten	20
4.1 Functionarissen betrokken bij het pestprotocol	20
4.2 Stappenplan na melding	21
5. Digitaal pesten / cyberpesten	26
5.1 Wat is cyberpesten ?	26
5.2 Hoe wordt er gepest ?	26
5.3 Stappenplan school na ontvangen melding cyberpesten	27
6. Overige bepalingen van vaststelling.....	28
Bijlagen.....	29
Bijlage 1: Vuistregels van het protocol voor leerlingen	29
Bijlage 2: Leidraad gespreksvoering met een gepeste leerling	30
Bijlage 3: Leidraad gespreksvoering met een leerling die pest.....	31
Bijlage 4: Tips voor leerlingen bij cyberpesten	32

1. Vooraf

Waarom een pestprotocol ?

Het Coenecoop College wil haar leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een leerling in een enkel geval systematisch wordt gepest. Dan kan een leerling zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de geschreven en ongeschreven regels van de school niet meer voldoende veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken. Een protocol alleen zal er niet voor zorgen dat pesten verdwijnt, maar het helpt wel om inzichtelijk te maken voor ouders, docenten, leerlingen en alle andere betrokkenen welke stappen er ondernomen worden in het geval van pesten.

Het Coenecoop College accepteert geen pestgedrag.

Over dit pestprotocol

Dit pestprotocol geeft informatie over pesten, aanpak van pesten, preventie en biedt uiteindelijk een stappenplan waarin duidelijk beschreven wordt wat de acties zijn vanuit school nadat er een melding van het vermoeden van pesten binnenkomt. In het bijzonder zoomen we in op het cyberpesten, een nieuwe manier van pesten, die dus ook een andere aanpak vergt.

In dit protocol is de werkwijze vastgelegd waarmee we het pesten van leerlingen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag. Pesten vereist dat daartegen wordt opgetreden. Het protocol voorziet daartoe in een procedure en maatregelen van oplopende zwaarte (escalatiemodel).

Daarnaast kent het protocol ook preventieve maatregelen. Dit protocol is geen statisch instrument, maar zal worden aangepast indien het qua inhoud niet meer voldoet aan de veranderingen rondom pesten.

Dit protocol is zowel voor ouders, leerlingen als medewerkers van school. Het is terug te vinden het schoolportaal. Dat geldt ook voor alle andere in dit protocol vermelde regelingen en publicaties.

Het pestprotocol in zijn context

Het Pestprotocol is niet het enige instrument dat bij het Coenecoop College een rol speelt of kan spelen bij het voorkomen en bestrijden van en het actief optreden tegen pesten. Als eerste kan daarbij genoemd worden de Algemene gedrags- en integriteitscode Stichting Coenecoop College 2015¹. Het Pestprotocol is deels te beschouwen als een uitwerking van die code, met name gericht op het voorkomen en bestrijden van pesten (normatief aspect). Het Pestprotocol is voorts een handleiding voor de vertrouwenspersonen en de docenten en leidinggevende lijnfunctionarissen die te maken krijgen met concrete gevallen van pesten (organisatorisch aspect). Voor de rol van de vertrouwensorganisatie wordt verwezen naar de Orgaanbeschrijving vertrouwensorganisatie bij de Stichting Coenecoop College 2017. Het protocol en de orgaanbeschrijving zijn voorts complementair aan de Klachtenregeling².

Indien bij enig persoon die in relatie staat tot de Stichting Coenecoop College het vermoeden bestaat dat er een structurele pestcultuur bestaat bij het Coenecoop College en dat Bestuur en de leidinggevende functionarissen dat naar zijn redelijk oordeel stelselmatig negeren en daar niet tegen optreden, kan deze daarvan een melding doen ingevolge de klokkenluidersregeling³.

Ten slotte wordt voor de mogelijkheden van het treffen van disciplinaire maatregelen tegen leerlingen verwezen naar het betreffende reglement⁴. Voor de mogelijkheden van het treffen van maatregelen tegen medewerkers van de Stichting wordt verwezen naar de CAO Voortgezet Onderwijs, artikel 10.a.7. Bij pestgedrag door (een) stagiair of een vrijwilliger zal zo nodig een bij de (arbeids)relatie passende maatregel worden getroffen, waarbij beëindiging van de relatie niet kan worden uitgesloten. Bij pesten door (een) medewerker(s) van een organisatie die als opdrachtnemer werkzaamheden verricht op de locaties van de Stichting, kunnen contractuele maatregelen worden getroffen. Daarvoor bestaat geen regeling. Dergelijke medewerkers zijn overigens wel gebonden aan de Algemene gedrags- en integriteitscode Stichting Coenecoop College 2015.

---

¹ Zie bij voorbeeld de Algemene gedrags- en integriteitscode Stichting Coenecoop College 2015.

² Regeling inzake het melden en behandelen van klachten in algemene zin, waaronder van seksuele intimidatie, agressie, geweld (waaronder pesten) en discriminatie Coenecoop College 2015.

³ Regeling melden (vermoeden) van een misstand Coenecoop College 2015.

⁴ Reglement disciplinaire maatregelen leerlingen bij de Stichting Coenecoop College 2015.

Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat de repressieve maatregelen als bedoeld in dit protocol geen disciplinaire maatregelen zijn als bedoeld in het Reglement disciplinaire maatregelen leerlingen bij de Stichting Coenecoop College 2015 of in de CAO Voortgezet Onderwijs. Een dergelijke protocollaire maatregel is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht en niet vatbaar voor bezwaar en (hoger) beroep maar moet worden aangemerkt als een normaal sturingsmiddel in de interne verhoudingen.

Dit protocol is opgesteld door

Ilse Lelieveld

Ondersteuningscoördinator en pestcoördinator

In zijn vergadering van <datum> heeft de medezeggenschapsraad van het Coenecoop College ingestemd met dit protocol.

2. Pesten

2.1 Wat is pesten?

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pesten als het regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid / het veiligheidsgevoel van een leerling wordt aangetast. De inzet van pesten is altijd macht door intimidatie. Bij pesten zien we ook altijd de hierna beschreven rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen. Een leerling kan door een leerling alleen of door een groep(je) leerlingen worden gepest.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van iedere individuele leerling in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

2.2 Specifiek pestgedrag

Verbaal

- Vernederen;
- Schelden;
- Dreigen;
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas;
- Leerlingen een bijnaam geven op grond van door die leerlingen als negatief ervaren kenmerken;
- Gemene briefjes/e-mails/sms(sen) schrijven om een leerling uit een groep te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een andere leerling;
- Cyberpesten , digitaal pesten, online pesten: (zie hoofdstuk 5 voor specifieke beschrijving en aanpak):
- Misbruik van privégegevens (zoals het stelen van wachtwoorden of het aanmaken van nepaccounts);
- Uitsluiting in WhatsApp-groepen;
- Het verspreiden van beeldmateriaal (zoals foto's of filmpjes van intieme aard of van mishandeling) bij voorbeeld op Facebook of andere social media;
- Dreigtweets en haatposts.

Fysiek

- Trekken en duwen of spugen;
- Schoppen, slaan en laten struikelen;
- Krabben, bijten en haren trekken;
- Omgooien van de schooltas;
- Wapens gebruiken.

Intimidatie

- Een leerling achterna blijven lopen of een leerling ergens opwachten;
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen;
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven;
- Een leerling dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen;
- Seksuele intimidatie. Aanranding en verkrachting vormen het uiterste einde van een glijdende schaal. Kenmerkend is een seksueel geladen sfeer waar individuele leerlingen aan mee 'moeten' doen, ook als ze er duidelijk niet van gediend zijn. Een aantal voorbeelden op een rij:
  - het tappen van seksmoppen;
  - uithoren over het stappen in het weekend;
  - dubbelzinnige opmerkingen maken;
  - het opscheppen over eigen seksuele prestaties;
  - om seksuele gunsten vragen;
  - het niet accepteren als iemand niet op een bepaalde uitnodiging ingaat;
  - het openlijk onderling fysiek vergelijken van vooral vrouwelijke leerlingen;
  - het als 'manwijf' betitelen van vrouwelijke leerlingen die niet aan het ideaalbeeld voldoen;
  - het ophemelen van zogenaamd echt mannelijk gedrag;
  - het opzettelijk aanraken van bepaalde lichaamsdelen;
  - iemand de weg versperren en stiekem even beetpakken;
  - het letterlijk uitnodigen tot seksueel contact;
  - het geven van gunsten aan degenen die hier wel aan meedoen;
  - het buiten de groep vallen van hen die daar geen zin in hebben.

Isolatie

- Uitsluiten: de leerling mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag;
- Doodzwijgen of negeren;
- Niet mee laten doen met groepsopdrachten.

Stelen of vernielen van bezittingen

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed;
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

2.3 De betrokkenen

De gepeste leerling

Sommige leerlingen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat de situatie waarin leerlingen gepest worden vaak bepalend is. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Leerlingen die gepest worden, doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Ze spelen een ander instrument, doen aan een andere sport of zitten op een andere club. Ze zijn goed in bepaalde vakgebieden of juist niet goed. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden, mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie.

Veel leerlingen die worden gepest, hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pesters. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor de gepeste leerling in een vicieuze cirkel komt waar hij of zij zonder hulp zeker niet uitkomt.

Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat het niet mag klikken.

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders):

- Niet meer naar school willen;
- Niet meer over school vertellen thuis;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.

De pester

Leerlingen die pesten zijn vaak juist fysiek wel de sterksten uit de groep. Pesters lijken in eerste instantie populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Met pesten gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere leerlingen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een leerling is die in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een leerling zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. "Laten pesten, doet pesten".

Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, stoken anderen op of sluiten andere leerlingen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij te horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pesten te vertonen. Ook pesters hebben daarom op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vrienden op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie;
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken;
- Het moeten spelen van een niet-passende rol ;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas;
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau);
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

De meelopers en de andere leerlingen

De meeste leerlingen zijn niet direct betrokken bij pesten in de direct actieve rol van pester. Sommige leerlingen behouden enige afstand en andere leerlingen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde “meelopers”. Er zijn ook leerlingen die niet merken dat er gepest wordt of er zijn leerlingen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving. Zij vormen “de zwijgende middengroep”.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te kunnen liften met de pester in kwestie.

Vooraf meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als leerlingen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt, draagt ertoe bij dat individueel denken meer en meer buiten beeld raakt en zo kan vooral groepsgegedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen, inclusief de pesters, onacceptabel zijn.

De ouders

Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van leerlingen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Ouders van leerlingen die niet direct bij concreet pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan dat pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van hun eigen kind. Als er in de omgeving van een leerling gepest wordt, heeft hun kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

Ouders van leerlingen die niet direct bij concreet pesten zijn betrokken, zijn bij uitstek geschikt en ook zeer welkom om pestgedrag te melden bij een vertrouwenspersoon, mentor, leerkracht of bestuur.

2.4 Het aanpakken van pesten

Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten. Zodra andere leerlingen de gepeste leerling te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor vooral meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen graag bij de norm en de grote groep. Ze zijn niet bereid en ook niet in staat om grote risico's te lopen, waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien. Dit in tegenstelling tot de ervaren pester.

Leerlingen die pestgedrag signaleren en dit bij een leerkracht, vertrouwenspersoon, mentor of een andere leidinggevende melden, vervullen dus een belangrijke rol. Dit is geen klikken of verraden. Integendeel. Vaak vereist dat moed.

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en welke rol hierbij voor iedereen is weggelegd. Daarnaast moet het bij iedereen bekend zijn waar meldingen over pesten gedaan kunnen worden. Dit alles wordt uitgebreid besproken in het hoofdstuk Protocol en Stappenplan pesten. Heel belangrijk is dat pesten altijd gemeld wordt.

3. Het protocol

3.1 Uitgangspunten

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken. Op het Coenecoop College willen we dat leerlingen kunnen zijn wie ze zijn, zich veilig voelen en zich kunnen ontwikkelen op cognitief en sociaal emotioneel gebied.

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school, zowel voor de leerkrachten als de ouders, de leerlingen, de gepeste leerlingen, de pesters en de 'zwijgende' groep leerlingen.
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
3. Onderwijsgevend personeel en onderwijsondersteunend personeel moeten pestgedrag tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten zij duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag.
4. Verwezen wordt naar de paragraaf “De gang van zaken in concrete gevallen”.
5. Dit pestprotocol wordt door het hele team en de oudervertegenwoordiging onderschreven en ook alle ouders ter inzage aangeboden.
6. De school zorgt dat de directie, de mentoren onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten
7. De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is. Zowel in het preventieve kader als in de begeleiding van pesten.

3.2 Preventieve maatregelen

Naast een aanpak voor als een peestsituatie zich voordoet, is het ook van belang dat er preventief bij pesten wordt stilgestaan. De kans op pesten is kleiner op het moment dat er een veilige en een goede pedagogische sfeer heerst in de klas. In het preventieve kader zal er dus ingezet moeten worden op de sfeer in de klas. Daarnaast is het beter om pesten en groepsdruk bespreekbaar te maken zonder dat er sprake is van een peestsituatie.

1. De mentor bespreekt met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas als normaal gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle klassen van de school en de regels van het pestprotocol worden expliciet besproken.
2. In de klassen 1 en 2 wordt er tijdens de mentorlessen aan het begin van het schooljaar dieper op het plagen en pesten in gegaan. En wordt er aandacht besteed aan groepsdynamiek. Er worden afspraken gemaakt met de klas over pesten in de klas. Aan het eind hiervan wordt een pestcontract ondertekend.

In de overige klassen kunnen er afspraken worden gemaakt en ondertekend als dit door de mentor nodig wordt geacht. Wel wordt er ook in de overige klassen aandacht besteed aan de groepsdynamiek.

3. In klas 1 wordt er vanuit HALT een gastles gegeven over groepsdruk. En in klas 2 wordt er les gegeven over digitale veiligheid.
4. Indien de leerkracht aanleiding daar toe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek.
5. Alle medewerkers zijn alert op het signaleren van pesten. Daarbij behoort ook het registreren van regelmatige terugkeer van betrokkenheid van een leerling of een groepje leerlingen bij incidenten of indien ouders regelmatig melding maken van ruzies of (vermeend) pesten. Deze meldingen worden door de mentor bijgehouden, feitelijk en concreet en gedeeld met de pestcoördinator en de afdelingsleider.

3.3 Vijfsporenbeleid

Zoals hierboven duidelijk beschreven, zijn er bij pesten vaak meerdere rollen betrokken. Het is van belang bij de aanpak van het pesten dat er ondersteuning geboden wordt aan al deze betrokken partijen. Voor ouders van de gepeste leerling is dat soms moeilijk te begrijpen, hun kind is slachtoffer en de andere partij moet gestraft worden. Alleen straffen biedt geen structurele oplossing, de leerling blijft bang en onzeker, de pester heeft geen ander gedrag aangeleerd gekregen en de groep heeft niet geleerd wat haar rol hierbij had kunnen zijn. Als deze ondersteuning niet aan alle partijen geboden wordt, is de kans op herhaling groot. Vandaar dat we kiezen voor een vijfsporenbeleid, waarbij we ondersteuning bieden aan alle betrokkenen (gepeste leerling, pester, de groep, de ouders en de docenten).

Ondersteuning aan de gepeste leerling

De begeleiding van de gepeste leerling is van groot belang. De leerling is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt door:

- Gesprekken met een leerlingbegeleider of medewerker van JOS (jeugdondersteuning op school). Bij het duidelijk krijgen van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin de leerling gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Schriftelijke verwerking door de leerling. De leerling krijgt de beschikking over een “verwerkingsschrift” dat op elk gekozen moment door de leerling kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van leerling en mentor / leerlingbegeleider / JOS medewerker. De leerling krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.
- Mochten de leerlingbegeleider / JOS medewerker ervaren dat de situatie zodanig ernstig is dat professionele externe zorg nodig is of een tijdelijke andere onderwijsplek, dan wordt dit aan de gepeste leerling en ouders geadviseerd. Bij dit advies is ook altijd de pestcoördinator betrokken.

- Indien ouders en leerling niet mee willen werken aan begeleiding en gepeste leerling geeft aan wel zich gepest te blijven voelen, zal er gekeken moeten worden naar opties buiten de school zoals een onderwijs opvang voorziening. Dit zal altijd in overleg gaan met het intern en extern ondersteuningsteam, ouders en leerling.

Ondersteuning aan de pester

De pesters hebben ook ondersteuning nodig. Zij zijn niet in staat om op een normale sociaalvaardige wijze met anderen om te gaan en hebben daar professionele hulp bij nodig. Ook omdat de achterliggende redenen van pestgedrag soms voortkomen uit eigen pestervaringen of onzekerheid. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Gesprekken met een vertrouwenspersoon of de schoolmaatschappelijk werkster. Zij kunnen met de pester een aantal probleemoplossende gesprekken voeren, waarbij getracht wordt de oorzaak van het pesten te achterhalen en sociaalvaardige handelwijzen te ontwikkelen.
- Mochten de vertrouwenspersoon of schoolmaatschappelijk werkster ervaren dat de situatie zodanig ernstig is dat professionele externe zorg nodig is, dan wordt dit aan de pester en ouders geadviseerd. Bij dit advies is ook altijd de pestcoördinator betrokken.
- Indien de ondersteuning op school onvoldoende blijkt te zijn en het gedrag niet verandert, kan er gekeken worden naar een tijdelijk andere onderwijsplek (onderwijs opvang voorziening) Dit zal altijd in overleg worden gedaan met het intern en extern ondersteuningsteam, ouders en leerling, maar kan wel als bindend advies worden voorgelegd aan ouders.

Naast de ondersteuning worden er zo nodig ook disciplinaire maatregelen getroffen en wordt er altijd gebruik gemaakt van een escalatieladder zoals te lezen is bij het Stappenplan in het volgende hoofdstuk. En bij strafbare feiten wordt er door de school altijd melding gedaan bij de politie en worden de ouders van het slachtoffer geadviseerd aangifte te doen.

Ondersteuning aan de zwijgende middengroep en de meelopers

De zwijgende middengroep en de meelopers zijn van groot belang in de aanpak van het probleem. Als deze groepen eenmaal in beweging zijn gebracht, hebben leerlingen die pesten veel minder te vertellen. Deze groepen zijn eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de mentor, maar ook door de ouders.

- De mentor besteedt (opnieuw) aandacht aan de algemene afspraken en regels over pesten en de regels van het pestprotocol.
- De mentor zet de nodige interventies in tijdens de mentorlessen. Deze interventies kunnen bestaan uit groepsgesprekken, spelletjes ter voorkomen van pesten etc. Hij maakt de groepsvorming weer onderdeel van de mentorlessen.
- In sommige gevallen kan er een programma worden ingezet vanuit Enver Jeugdhulp waarbij er meer grip op de groep komt door de groep zelf. Dit programma heet: **Klasklus**. Dit is een programma dat door externen wordt gegeven in een klas waarbij de groepsdynamiek niet goed en veilig is. In het programma worden klassikale lessen gegeven (5 keer), worden er interviews afgenomen met de leerlingen en wordt er een aantal adviezen gegeven aan de mentor na afloop van het programma, zodat hij/zij verder kan gaan met het verbeteren van de groeps sfeer. Dit programma wordt alleen ingezet op advies van de pestcoördinator.

Ondersteuning aan de ouders

Voor de ouders van de gepeste leerling is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van de gepeste leerling zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. Ook zullen ze betrokken blijven bij het begeleidingsproces van de leerlingbegeleider of de JOS-medewerker.

Ook de ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft. Zij hebben er ook recht op dat hun kind de nodige bescherming zal worden geboden zodat het zich - ook tijdens de behandeling van het pesten - in een veilige omgeving weet. En ook zij zullen betrokken worden bij het begeleidingsproces.

De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de mentor kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een leerling gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen. Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als leerlingen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind die stelling niet durft te nemen, hij / zij het pesten altijd aan de ouders of aan een vertrouwenspersoon of aan de mentor moet vertellen.

Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders moeten hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Ondersteuning aan de school en aan de medewerkers

Voor de school is het van belang dat er ondersteuning is bij de aanpak van pesten. De schoolleiding, mentoren, docenten en onderwijs ondersteunend personeel moeten geïnformeerd worden over pesten als algemeen verschijnsel en over de manier van het aanpakken van pesten in de eigen klas en de eigen school.

In het verlengde hiervan zal er gewerkt moeten worden aan het tot stand komen van een algemeen beleid van de school rond veiligheid en pesten waar de hele school bij betrokken is. De school kan hiervoor externe deskundigen inschakelen. Tijdens het gehele traject kan de mentor bij de pestcoördinator terecht voor vragen en aanpak in de klas. Indien Klasklus wordt ingezet, zal er een samenwerking zijn tussen de mentor en de begeleiders van Klasklus zodat de mentor weet wat er van hem / haar wordt verwacht voorafgaande, tijdens en na het traject.

Een bijzondere positie is weggelegd voor de vertrouwenspersonen. Zij ondersteunen zowel de gepeste leerling als de pester, de middengroep en de meelopers, maar ook de ouders, de schoolleiding en het team van het Coenecoop College.

4. Het stappenplan na melding van pesten

Bij een melding rondom pesten zijn verschillende functionarissen van school betrokken, ieder in zijn eigen rol en verantwoordelijkheden. Hieronder zullen eerst de functionarissen en hun taak beschreven worden alvorens hun rol in het stappenplan beschreven wordt.

4.1 Functionarissen betrokken bij het pestprotocol

Vakleerkrachten en ander onderwijskundig personeel

Zij geven les aan de verschillende groepen leerlingen of zijn op een andere manier betrokken bij de leerlingen. Zij houden de sfeer in de klas in de gaten en corrigeren leerlingen hierop tijdens de les. Incidenten en signalen geeft de vakleerkracht door aan de mentor.

Mentor

De mentor is in de eerste plaats verantwoordelijk voor het groepsproces in zijn/haar klas. De mentor geeft hierover les tijdens de mentorlessen en voert gesprekken met de leerlingen. Ook geeft de mentor signalen door aan de afdelingsleiding en/of pestcoördinator/ondersteuningscoördinator indien er vermoeden van pesten is.

Afdelingsleider/afdelingscoördinator

Elke afdeling heeft een eigen afdelingsleider en afdelingscoördinator. De afdelingsleiders / afdelingscoördinatoren zijn eindverantwoordelijk voor de voortgang van de klassen en de leerlingen. Ook sturen zij de docenten van hun afdeling aan en zijn zij het aanspreekpunt voor ouders indien ouders meer nodig hebben dan de mentor.

Leerlingbegeleider of JOS-medewerker

Op school hebben we 2 leerlingbegeleiders. Dit zijn docenten die geschoold zijn om lichte ondersteuning te bieden aan leerlingen op zowel sociaal-emotioneel gebied als op organisatie, planning en structuur. De problematiek moet aangepakt kunnen worden in een gesprekkencyclus van 8 gesprekken.

Naast leerlingbegeleiders hebben we op school ook JOS (jeugdondersteuning op school). Dit wordt verzorgd vanuit Enver Jeugdhulp en Kwadraad maatschappelijk werk.

De ondersteuning wordt op school geboden door specialisten op het gebied van pedagogiek en opvoeding. Leerlingen worden gedurende 5 maanden gecoacht op onder andere sociale vaardigheden, structuur en schoolse vaardigheden.

Pestcoördinator / coördinator vertrouwensorganisatie

Daarnaast heeft de school een coördinator vertrouwensorganisatie die tevens pestcoördinator is. Hij is verantwoordelijk voor de juiste ondersteuning voor leerlingen, docenten en groepen. Hij is de schakel tussen de leerling en de hulpverlening zowel intern als extern.

Vertrouwenspersonen

Indien een pestincident een klacht wordt zal de casus worden overgedragen aan een vertrouwenspersoon die de gepeste leerling bij staat in het proces en aan een vertrouwenspersoon die de pester bijstaat. Vertrouwenspersonen zijn niet de belangenbehartigers van de leerling aan wie zij zijn toegewezen. Zij begeleiden de leerling bij het proces en dragen er zorg voor dat die leerling zich gedurende het gehele proces veilig kan voelen en dragen er zorg voor dat aan “hun” leerling de nodige zorg wordt verleend. Zij dragen er zorg voor dat de leerling en zijn ouders weten wat zij kunnen verwachten bij de behandeling van de melding van pesten. Zij adviseren de mentor, het afdelingshoofd of de Rector over de wijze waarop de behandeling vorm gegeven kan worden en over bijzondere omstandigheden betreffende hun leerling die van belang zijn voor een zorgvuldige behandeling.

Specifiek over **seksuele intimidatie** geldt dat de vertrouwenspersoon of een ander persoon waar de melding bij gedaan wordt, dit direct moet melden bij het schoolbestuur. Dit is een wettelijke verplichting. Ook wordt er in deze gevallen melding gedaan bij de politie en zullen ouders van het slachtoffer worden geadviseerd aangifte te doen bij de politie.

4.2 Stappenplan na melding

Bij de gang van zaken worden drie fasen onderscheiden. Allereerst de fase van de melding. Dan de fase van de behandeling en ten slotte de fase van de afhandeling. De maatregelen die het bestuur meent te moeten opleggen aan de pester naar aanleiding van de behandeling van een melding en die een normaal sturingsmiddel in de interne verhoudingen te boven gaan, worden niet beschouwd als afhandeling in de zin van dit protocol.

De melding

1. Indien een leerling wordt gepest kan/kunnen hij of zijn ouders dat melden bij een leerkracht, vertrouwenspersoon, mentor of een leidinggevende.
2. Indien (vermeend) pesten wordt waargenomen door een leerling dient deze dat te melden bij een leerkracht, vertrouwenspersoon, mentor of een leidinggevende. Indien de leerling de melding niet aan de mentor durft te vertellen, kan hij naar een leerkracht van eigen keuze of een vertrouwenspersoon gaan. Deze meldt het probleem vervolgens aan de mentor. Zorgvuldig omgaan met het in vertrouwen vertelde moet daarbij gewaarborgd zijn.
3. Indien die melding niet is gedaan bij de mentor van de gepeste leerling, zal degene die de melding heeft ontvangen de melding direct ter kennis brengen van de mentor.

De behandeling door de mentor

Indien de mentor een afzonderlijk pestincident signaleert zal hij/zij:

- in de eerste plaats het gesprek aangaan met de gepeste leerling en de pester.
(gesprek 1)
- beide partijen op de hoogte brengen van het vervolgtraject indien het pesten niet stopt. Hiervan wordt verslag gemaakt in het dossier van de betrokken leerlingen.
- Indien het probleem zich herhaalt of als het incident van grote aard is (digitaal pesten, intimidatie en bedreiging, fysiek geweld) meldt de mentor dit bij de afdelingsleider en de pestcoördinator. Zij nemen dan de casus over.

De behandeling door de afdelingsleiding in combinatie met de pestcoördinator

De afdelingsleiding wordt ingeschakeld bij herhaling van pestgedrag en/of bij vormen van pesten die het klassenniveau overstijgen of van dien aard zijn dat er gelijk actie op moet komen (digitaal pesten, intimidatie en bedreiging, fysiek geweld). De afdelingsleiding kan op elk moment in het proces overgaan tot het opleggen van passende / evenredige repressieve maatregelen⁵.

---

⁵ Dit zijn nadrukkelijk geen disciplinaire maatregelen als bedoeld in Reglement disciplinaire maatregelen leerlingen bij de Stichting Coenecoop College 2015. Repressieve maatregelen behoren tot de bevoegdheid van de afdelingsleiding. Disciplinaire maatregelen behoren tot de bevoegdheid van het bevoegd gezag.

De afdelingsleiding informeert de pestcoördinator en stemt af welke vervolgstappen hij/zij neemt:

1. Afdelingsleiding zal (als het pesten niet al door een leerkracht is afgehandeld) allereerst in een kort gesprek met de gepeste leerling nagaan of de melding inderdaad een geval van pesten betreft en wat de aard en omvang daarvan is **(gesprek 2)**.
  - a. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
    - confronteren (zie bijlage III)
    - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
    - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
  - b. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
2. Afdelingsleiding adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis door een leerlingbegeleider of JOS-medewerker. Dit wordt op advies gedaan van de pest-coördinator en deze aanvraag verloopt ook via de pestcoördinator.
3. Afdelingsleiding zal, indien de aard en omvang van het pesten daar aanleiding toe geeft, er zorg voor dragen dat aan de gepeste leerling en indien nodig aan de pester een vertrouwenspersoon wordt toegewezen, die de leerling en zijn ouders begeleidt bij het doorlopen van het verdere proces.
4. Afdelingsleiding stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
5. Afdelingsleiding koppelt alle informatie terug naar de mentor.
6. Indien er sprake is van herhaald pesten (pestgedrag) worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school **(gesprek 3)**. Ook de eventueel op te leggen sancties worden daarbij vermeld en de consequenties bij herhaling van het probleem. Van dit gesprek wordt een aantekening gemaakt en opgeslagen in het

leerling-dossier van zowel de pester als de gepeste leerling. Daarnaast worden er opties geboden voor vrijwillige hulpverlening vanuit de leerlingbegeleider of JOS.

7. Indien het probleem zich blijft herhalen (incidenten gedocumenteerd in leerlingdossier bijhouden) roepen de afdelingsleiding en pestcoördinator ouders opnieuw op voor een gesprek (**gesprek 4**). Dit zal in de vorm zijn van een zorggesprek waarbij indien nodig specialistische hulp aanwezig is. Ook de leerling wordt in dit zorggesprek betrokken. In dit gesprek wordt nogmaals het onacceptabele pestgedrag benoemd en worden mogelijke vormen van zorg besproken. Hierbij kan gedacht worden aan gesprekken met de leerlingbegeleider op school, gesprekken met JOS of een verwijzing naar een andere vorm van externe professionele hulp. Ook de mogelijk te treffen repressieve maatregelen worden in dat gesprek aan de orde gesteld. De pestcoördinator is bevoegd om specialistische professionele hulp in te roepen, zowel voor de gepeste als voor de pestende leerling.
8. Indien na het bieden van zorg het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert, en/of de ouders van de leerling niet of onvoldoende meewerken om het probleem ook aan te pakken, kan de afdelingsleiding over gaan tot repressieve maatregelen.

Alle gesprekken worden gedocumenteerd en zijn inzichtelijk voor ouders. Ook de incidenten worden door de mentor en de afdelingsleiding bijgehouden in het dossier van de leerling.

Repressieve maatregelen, disciplinaire maatregelen, schorsing, verwijdering, melding van strafbare feiten

Op elk moment in het proces kan de afdelingsleiding overgaan tot het opleggen van passende / evenredige repressieve maatregelen. Onder dergelijke maatregelen zijn te verstaan:

- a. het isoleren van de pester;
- b. de uitsluiting van de pester van vooral die situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag;
- c. het opdragen van andere schooltijden;
- d. het wel of niet mogen verblijven op bepaalde plaatsen in en buiten de school;
- e. het uitsluiten voor schoolfeesten, bewegingsonderwijs, excursies en werkweken;

- f. een tijdelijke plaatsing op de onderwijsopvangvoorziening (kan ook voor de gepeste leerling worden ingezet);
- g. de-escaleren, time-out, consequenties overzien
- h. en wat de afdelingsleiding anderszins passend acht.

Disciplinaire maatregelen worden in beginsel pas genomen als ondersteuning niet heeft gewerkt. Niettemin kan het bevoegd gezag op voordracht van de afdelingsleiding ook in een eerder stadium over gaan tot het opleggen van een disciplinaire maatregel. Bijvoorbeeld omdat ordeverstoring deel is van het pestgedrag. Die disciplinaire maatregelen maken dan onderdeel uit van de ondersteuning.

Wanneer de verplichte ondersteuning geen blijvende vruchten afwerpt bij de pester, kan als ultieme ondersteunende disciplinaire maatregel een schorsing volgen worden opgelegd door het bevoegd gezag. Indien er sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag (fysiek geweld, bedreiging en intimidatie) kan er direct over worden gegaan tot een schorsing.

Als het gedrag na meerdere disciplinaire maatregelen niet verandert of als de gedraging(en) op zich al zodanig ernstig is / zijn dat van het bevoegd gezag niet kan worden verlangd dat de pester op school wordt gehandhaafd, kan de leerling / de pester uiteindelijk worden verwijderd van school.

Het opleggen van disciplinaire maatregelen is geregeld in het Reglement disciplinaire maatregelen leerlingen bij de Stichting Coenecoop College 2015 respectievelijk de CAO VO voor medewerkers. Het reglement voorziet in een mandaatregeling.

Van strafbare feiten zal altijd aangifte worden gedaan bij de politie, ouders worden daarvan op de hoogte gebracht en ouders van het slachtoffer wordt geadviseerd aangifte te doen bij de politie.

5. Digitaal pesten / cyberpesten

5.1 Wat is cyberpesten ?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

5.2 Hoe wordt er gepest ?

- Digitaal pesten: het schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen via app, snapchat en andere sociale media.
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van dreigtweets en haatposts.
- Ongewenst materiaal: het maken en verspreiden van porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- Sexting: het maken en verspreiden van seksueel getinte foto's en berichten aan derden.
- Grooming: het benaderen en contact leggen met kinderen door een pedofiel met als uiteindelijk doel het mogelijk maken van seksueel contact door de seksuele drempels en remmingen van het kind te verlagen.
- Ongewenst contact met vreemden: het door de ontvanger als ongewenst ervaren contact met onbekenden op sociale media.
- Webcam-seks: het laten maken en verspreiden van via een webcam opgenomen beelden van seksuele handelingen, die ontvangen kunnen worden, opgeslagen kunnen worden en te zijner tijd misbruikt kunnen worden voor intimidatie en afdreigen van (seksuele) gunsten.
- Misbruik van privégegevens: het stelen van wachtwoorden of het aanmaken van nepaccounts en dergelijke.

- Uitsluiting in WhatsApp-groepen: het (opzettelijk en bij voortduring) niet opnemen in (een) WhatsApp-groep(en) met Als doel de leerling te isoleren.

5.3 Stappenplan school na ontvangen melding cyberpesten

1. Mentor neemt na melding gelijk contact op met afdelingsleiding en pestcoördinator.
2. Afdelingsleiding neemt contact op met de ouders van de gepeste leerling. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
3. Indien bekend is wie de dader(s) is (zijn) en het binnen het kader van de school past, geldt hetzelfde protocol als pesten met uiteindelijk schorsen en verwijderen indien gedrag niet verandert of als het van dien aard is dat schorsen en/of verwijderen de enige optie is.
4. Indien de dader bekend is, neemt de afdelingsleiding contact op met de ouders van de dader en brengt ze op de hoogte van het incident.
5. De afdelingsleiding adviseert om aangifte te doen. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd, is er mogelijk sprake van grooming en sexting, bedreiging en intimidatie en kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101).
6. Melden bij afdelingsleiding en pestcoördinator, gesprek ouders, aanbieden ondersteuning indien wenselijk en opleggen van sancties.
7. Indien het om seksuele intimidatie gaat, kan de vertrouwenspersoon worden ingeschakeld, dit gebeurt via de pestcoördinator. De vertrouwenspersoon is verplicht dit te melden bij het schoolbestuur. Zie de orgaanbeschrijving bij het Coenecoop College 2019.
8. Bij pesten via sociale media waarbij strafbare feiten worden gepleegd, zal er melding worden gedaan door de afdelingsleider bij de politie en worden ouders van de gedupeerde geadviseerd aangifte te doen.

Zie bijlage IV voor tips voor leerlingen.

6. Overige bepalingen van vaststelling

Dit protocol kan worden aangehaald als “Pestprotocol bij het Coenecoop College 2019”.

Het Bestuur legt deze regeling op elke locatie ter inzage. Het Bestuur stelt alle belanghebbenden op de hoogte van dit Protocol. Informatie over dit Protocol wordt opgenomen in de schoolgids. Dit Protocol wordt bekend gemaakt door publicatie op alle portals van de website van de Stichting.

In gevallen waarin dit Protocol niet voorziet, beslist het Bestuur.

Dit Protocol kan door het Bestuur worden gewijzigd of ingetrokken, na overleg met de medezeggenschapsraad.

Deze regeling treedt in werking op de dag nadat zij is gepubliceerd op alle portals van de website van de Stichting Coenecoop College.

Dit Protocol wordt binnen twee jaar na inwerkingtreding en vervolgens vierjaarlijks geëvalueerd in samenwerking met de medezeggenschapsraad.

Vastgesteld op november 2018

te Waddinxveen

w.g.

J. Rozema

Voorzitter van het College van Bestuur

Versie

Betreft de volgende artikelen/punten

Nieuwe regeling

Wijziging 1

Geheel herziene regeling en toelichting

Vastgesteld op <datum>

te Alphen aan den Rijn

Namens het College van Bestuur

<naam>

Bijlagen

Bijlage 1: Vuistregels van het protocol voor leerlingen

De belangrijkste regel van het pesten luidt:

Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!

De regels uit het pestprotocol voor de leerlingen zijn:

- We hebben respect voor elkaar.
- We beoordelen elkaar niet op uiterlijk, culturele afkomst of seksuele geaardheid.
- We houden rekening met elkaar door elkaar niet buiten te sluiten.
- Lachen doe je met elkaar, niet om elkaar.
- Luister naar wat een ander te zeggen heeft.
- Noem elkaar bij de naam.
- Roddel niet over elkaar, ook niet via sms of digitaal via de sociale media.
- Zit niet aan elkaar en gebruik geen spullen van een ander zonder toestemming.
- Als 'plagerijtjes' niet leuk meer zijn, geef je een duidelijk signaal af.
- Als het signaal gegeven wordt, stoppen 'plagerijtjes'.
- Vertel een mentor/docent wanneer je zelf of iemand anders gepest wordt. Dit is geen klikken of verraden!
- Als je gepest wordt, praat er dan thuis of op school over. Je moet het niet geheim houden.
- We helpen anderen, wanneer zij deze afspraken vergeten.
- De afspraken gelden op school, daarbuiten en ook op de sociale media (cyberpesten).

Bijlage 2: Leidraad gespreksvoering met een gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar
- de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.

Bijlage 3: Leidraad gespreksvoering met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- probleemgericht en richt zich op gedrag dat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met bekritisieren.
- relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. **Zeg nooit: Je bent heel gemeen.** Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Bied zo nodig hulp aan van de counselor (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage 4: Tips voor leerlingen bij cyberpesten

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart hotmail adres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of print screen en sla ze op.
- Ga naar je mentor of afdelingsleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Hetzelfde geldt voor sexting, grooming en andere vormen van digitale seksuele intimidatie. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenslaf.nl.